

Auria Networks Oy

PÄÄTÖS HUOMATTAVASTA MARKKINAVOIMASTA KIINTEÄN PUHELINVERKON TILAAJAYHTEYKSIIN PÄÄSYN MARKKINOILLA

1 TELEYRITYS, JOTA PÄÄTÖS KOSKEE

Auria Networks Oy toimii tietoliikennekonserni Aurian kiinteän verkon verkko-operaattorina Varsinais-Suomessa, Satakunnassa ja Ahvenanmaalla. Yhtiö vuokraa välityskapasiteettia ja tiedonsiirtoyhteyksiä omistamistaan puhelin-, tietoliikenne- ja kaapelitelevisioverkoista. Auria Networks Oy:n toiminta käynnistyi 1.1.2004. Yhtiö työllistää 141 henkilöä. Auria Networks Oy:n palveluoperaattoreina toimivat konsernin emoyhtiö Loimaan Seudun Puhelin Oy ja sen sataprosenttisesti omistama tytäryhtiö Turun Puhelin Oy, jotka sulautuvat 1.4.2004 Auria Oy:ksi. Loimaan Seudun Puhelin Oy (1.4.2004 alkaen Auria Oy) on TeliaSonera Finland Oyj:n tytäryhtiö. TeliaSonera Finland Oyj omistaa 55 prosenttia Loimaan Seudun Puhelin Oy:stä. Operaattoriyhtiöiden lisäksi Auria-konserniin kuuluvat myös Kuulalaakeri Oy, Turun Konemyynti Oy, Sähkötaso Oy ja Veikon Kone Oy. Auria-konsernin liikevaihto on noin 130 miljoonaa euroa ja se työllistää lähes 750 henkilöä. Auria Networks Oy:n kiinteä paikallinen puhelinverkko sijaitsee pääosin Turun, Loimaan ja Kaarinan kaupunkien sekä Loimaan maalaiskunnan, Mellilän, Ypäjän, Oripään, Vampulan, Alastaron, Punkalaitumen, Auran, Karinaisen, Pöytyän, Rymättylän, Vahdon, Velkuan ja Yläneen kuntien alueella.

2 RELEVANTIT MARKKINAT

2.1 Hyödykemarkkinat

Relevantit hyödykemarkkinat muodostuvat pääsystä kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksiin laajakaistapalvelujen ja puheensiirtopalvelujen tarjoamiseksi. Kyseessä on ns. tukkutason markkina, joka sisältyy EY:n komission suositukseen¹ ennakkosäätelyn alaisiksi tulevista merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista sähköisen viestinnän alalla (markkina n:o 11). Viestintämarkkinalain (393/2003) 16 § velvoittaa Viestintä-

¹ Komission suositus sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/21/EY mukaisesti ennakkosäätelyn alaisiksi tulevista merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista sähköisen viestinnän alalla 2003/311/EY, EYVL L 114, 8.5.2003, s. 45.

virastoa ottamaan huomioon komission suosituksen merkityksellisiä viestintämarkkinoita määritellessään. Markkinaan kuuluvia tuotteita ovat metallijohtimiset 1) tilaajayhteys, 2) tilaajayhteyden osa ja 3) tilaajayhteyden välityskyky rinnakkaiskäyttöä varten eli yläkaista. Markkinaan kuuluvat lisäksi laitetilat tilaajayhteystuotteiden käytössä tarpeellisia vähäisiä laitteita varten. Metallijohtimisella tilaajayhteydellä tarkoitetaan tässä päätöksessä tilaajayhteyttä, josta ainakin osa on toteutettu metallijohtimella. Viestintämarkkinalaissa tilaajayhteydellä tarkoitetaan kiinteän puhelinverkon osaa, joka on käyttäjän liittymän ja sellaisen laitteen välillä, jolla voidaan ohjata viestejä.

2.2 Maantieteelliset markkinat

Relevantit maantieteelliset markkinat ovat tilaajayhteyksiin pääsyn osalta Suomessa jakautuneet alueellisesti ja noudattavat pääosin kiinteitä paikallisia puhelinpalveluja tarjoavien teleyritysten perinteisiä toimialueajoja ja siten kiinteän puhelinverkon kattamaa aluetta. Perinteisellä toimialueella tarkoitetaan sitä aluetta, jolla teleyrityksellä oli rajoitukseton oikeus paikallisen teletoiminnan harjoittamiseen 31.12.1993 saakka. Vuoden 1994 alusta lukien teleyritykset ovat voineet rakentaa verkkojaan myös oman perinteisen toimialueensa ulkopuolelle. Tästä huolimatta jokainen entinen paikallismonopoli tai sen seuraaja on kiistaton markkinajohtaja omalla perinteisellä toimialueellaan.

Jos palveluyritys haluaa tarjota kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksien välityksellä laajakaistapalveluja tai puheensiirtopalveluja Auria Networks Oy:n perinteisellä toimialueella, tilaajayhteydet tarvitaan juuri siltä alueelta. Markkinamäärittely huomioon ottaen kaapelitelevisioverkko ei ole kiinteää puhelinverkkoa korvaava vaihtoehto tarkasteltavalla alueella. Auria Networks Oy:n perinteisen toimialueen tilaajayhteyksiä ei ole mahdollista korvata joltain toiselta alueelta vuokratuilla tilaajayhteyksillä ja tilaajayhteystuotteilla. Näin ollen kilpailu on alueellisesti rajoittunut Auria Networks Oy:n kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksiin.

Auria Networks Oy:n kiinteä puhelinverkko on pääosiltaan rakennettu ennen vuotta 1994 silloisen Turun Telelaitoksen ja Loimaan Seudun Puhelin Oy:n toimialueelle. Myös vuoden 1994 jälkeen valtaosa verkon rakentamisesta on kohdistunut kyseiselle perinteiselle toimialueelle. Kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksien markkinat rajoittuvat näin ollen alueelle, jolla Turun Telelaitoksella ja Loimaan Seudun Puhelin Oy:llä oli rajoitukseton oikeus paikallisen teletoiminnan harjoittamiseen 31.12.1993 saakka. Alue käsittää pääosin Turun, Kaarinan, Rymättylän, Vahdon, Velkuan, Yläneen Loimaan, Loimaan maalaiskunnan, Mellilän, Ypäjän, Oripään, Vampulan, Alastaron, Punkalaitumen, Auran, Karinaisen ja Pöytyän kunnat.

3 MARKKINA-ANALYYSI JA HUOMATTAVAN MARKKINAVOIMAN YRITYKSEN NIMEÄMINEN

Viestintämarkkinalain 17 § 1 momentin mukaan Viestintäviraston on päätöksellään määrättävä teleyritys huomattavan markkinavoiman (HMV) yritykseksi, jos sillä markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan tietyillä markkinoilla yksin tai yhdessä muiden kanssa sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista tai muista käyttäjistä.

Kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksiin pääsy Auria Networks Oy:n toimialueella laajakaistapalvelujen ja puheensiirtopalvelujen tarjoamiseksi edellyttää tilaajayhteystuotteiden vuokraamista tällä alueella tilaajayhteyksiä tarjoavilta verkkoyrityksiltä. Kattava tilaajayhteysverkko tarkasteltavalla alueella on ainoastaan Auria Networks Oy:llä. Näin ollen kilpailu on alueellisesti rajoittunut Auria Networks Oy:n tilaajayhteysverkkoon, joka on pullonkaulatekijä kilpailevan teleyrityksen ja loppuasiakkaan välissä.

Auria Networks Oy:llä sekä Loimaan Seudun Puhelin -konsernin palveluoperaattoritoiminnasta vastaavilla Turun Puhelimella ja Loimaan Seudun Puhelimella on perinteisellä toimialueellaan edelleenkin yli 95 prosentin osuus sekä tilaajayhteystuotteiden markkinoista että paikallisessa kiinteässä puhelinverkossa loppukäyttäjille tarjottavien liittymien kappalemääräisistä markkinoista. Auria Networks Oy:n kilpailijoista lähinnä Lounet Oy on rakentanut omaa (rinnakkaista) kiinteää puhelinverkkoa Auria Networks Oy:n perinteiselle toimialueelle. Alueella olevien Lounetin asiakkaiden määrä on kuitenkin vähäinen Auria Networks Oy:n, Turun Puhelimen ja Loimaan Seudun Puhelimen asiakasmääriin verrattuna. Kilpailevien kiinteiden puhelinverkkojen yhteenlaskettu markkinaosuus perinteisellä toimialueella jää alle viiden prosentin.

Auria Networks Oy:n markkinaosuuden voidaan katsoa olevan niin korkea, että se on vahva osoitus huomattavan markkinavoiman olemassaolosta. Markkinaosuus on pysynyt korkeana paikallisen kiinteän puhelinverkon vuokrausvelvollisuudesta huolimatta. Auria Networks Oy hallitsee suurelta osin perinteisen toimialueensa kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksiä, mikä antaa sille mahdollisuuden kontrolloida palveluntarjoajien pääsyä markkinoille. Lisätua Auria Networks Oy:lle, Turun Puhelimelle ja Loimaan Seudun Puhelimelle tuovat valmiit asiakassuhteet toimialueensa puhelinliittymäasiakkaisiin. Kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksien hallinta antaa siten Auria Networks Oy:lle merkittävän kilpailuedun muihin alueella toimiviin teleyrityksiin verrattuna sekä mahdollisuuden vaikuttaa kilpailuolosuhteisiin telekilpailun vapautumisesta huolimatta.

Auria Networks Oy:n kiinteä puhelinverkko on rakennettu pitkän ajan kuluessa ja rahoitettu pääosin aikaisemman monopoliaseman turvin. Kilpailijoiden mahdollisuudet saada käyttöönsä kiinteän puhelinverkon tilaajayhteystuotteita ovat joko oman verkon rakentaminen tai tilaajayhteystuotteiden vuokraaminen Auria Networks Oy:ltä. Koska kiinteä puhelinverkko on luonteeltaan niin sanottu luonnollinen monopoli ja kilpailevien verkkojen rakentaminen ei korkeiden kustannusten eikä rakentamisen pitkäkestoisuuden takia ole taloudellisesti mielekästä, käytännössä kilpailijoiden ainoaksi vaihtoehdoksi saada käyttöönsä tilaajayhteyksiä jää tuotteiden vuokraus Auria Networks Oy:ltä.

Edellä esitetyn perusteella Viestintävirasto katsoo, että Auria Networks Oy:llä on viestintämarkkinalain 17 § 1 momentissa tarkoitettu huomattava markkinavoima kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksien markkinoilla alueella, jolla Turun Telelaitoksella ja Loimaan Seudun Puhelin Oy:llä oli rajoitukseton oikeus paikallisen teletoinnin harjoittamiseen 31.12.1993 asti.

4 AURIA NETWORKS OY:LLE HUOMATTAVAN MARKKINAVOIMAN YRITYKSENÄ ASETETTAVAT VELVOLLISUUDET

Viestintävirasto asettaa Auria Networks Oy:lle viestintämarkkinalain 18 §:n nojalla seuraavat velvollisuudet:

1. Velvollisuus vuokrata tilaajayhteyttä ja laitetilaa, VML 24 §

Yhtiöllä on velvollisuus vuokrata teleyrityksille kiinteän puhelinverkon tilaajayhteys tai sen osa, tilaajayhteyden välityskykyä rinnakkaiskäyttöä varten sekä laitetilaa, jos se on tarpeen tilaajayhteyden käytössä tarpeellisten vähäisten laitteiden sijoittamista varten.

Lisäksi yhtiöllä on velvollisuus sallia käyttöoikeuden saaneen teleyrityksen tuoda ja asentaa omat kaapelinsa laitetilaan sekä sallia käyttöoikeuden saaneen teleyrityksen tai tämän edustajan pääsy laitetiloihin tarpeellisia asennuksia ja ylläpitoa varten.

2. Toimitusehtojen ja hinnaston julkaisuvelvollisuus, VML 33 §

Yhtiöllä on velvollisuus julkaista toimitusehdot ja hinnastot 1 kohdassa mainituista tuotteista ja niiden tekniseksi toteuttamiseksi välttämättömistä palveluista. Toimitusehdoista tulee käydä ilmi vähintään tämän päätöksen liitteessä 1 yksilöidyt tiedot. Toimitusehdot ja hinnastot on julkaistava yhtiön internet-sivuilla ja pidettävä lisäksi pyynnöstä toisen teleyrityksen saatavissa paperimuodossa.

3. Hinnoittelua ja muita ehtoja koskevat velvollisuudet, VML 37 ja 84 §

Yhtiöllä on velvollisuus hinnoitella edellä 1 kohdassa mainituista tuotteista ja palveluista perityt korvaukset siten, että korvaus on kustannussuuntautunut ja syrjimätön sekä muutoinkin noudattaa syrjimättömiä ehtoja.

4. Velvollisuus käyttää kustannuslaskentajärjestelmää, VML 87 §

Yhtiöllä on velvollisuus käyttää kustannuslaskentajärjestelmää. Yhtiö voi itse valita käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän. Yhtiön on laadittava ja toimitettava Viestintävirastolle kustannuslaskentajärjestelmästä kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja ne säännöt, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan.

5. Eriyttämisvelvollisuus, VML 89 §

Yhtiöllä on velvollisuus eriyttää kirjanpidossa kaikki käyttöoikeuden luovuttamiseen liittyvät toiminnot yhtenä kokonaisuutena (jäljempänä "eriytettävä toiminto") yhtiön muusta palvelun tarjonnasta.

Yhtiön on laadittava ja toimitettava Viestintävirastolle kirjalliset eriyttämisperiaatteet. Yhtiön on laadittava tilikausittain eriyttämislaskelma, johon sisältyvät eriytettävän toiminnon ja yhtiön muun toiminnan tuloslaskelmat, taseet sekä näiden aikaansaamiseksi tarvittavat taustaselvitykset. Tuloslaskelman ja taseen rakenteen tulee

noudattaa yhtiön virallisen tilinpäätöksen erittelytarkkuutta siten, että tuloslaskelma laaditaan tilikauden tulokseen asti ja taseesta esitetään vastaavaa-puolen erät. Koko eriyttämislaskelma laaditaan kirjanpitoarvoisena, mukaan lukien poistot, jotka tulee ilmoittaa laskelmassa suunnitelman mukaisina poistoina.

Yhtiön on huolehdittava siitä, että yhtiön tilintarkastajat tarkastavat eriyttämislaskelmat ja antavat niistä erillisen lausunnon. Eriytetyt tuloslaskelmat ja taseet on toimitettava Viestintävirastolle kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta.

Tässä päätöksessä asetettua eriyttämisvelvollisuutta tulee noudattaa vuonna 2005 alkavasta tilikaudesta alkaen laadittavassa kirjanpidossa. Siihen asti yhtiön tulee noudattaa aikaisempia eriyttämisvelvoitteita.

Perustelut velvollisuuksien asettamiselle

Asetetut käyttöoikeuden ja laittilan luovutusvelvollisuudet ovat jo aikaisemman lainsäädännön mukaisia, vakiintuneita velvoitteita, jotka on mahdollista toteuttaa käytettävissä oleva kapasiteetti huomioon ottaen. Verkon ja tilojen käyttöoikeuksien hyödyntäminen edellyttää, että vuokralle ottava teleyritys voi tarvittaessa asentaa laitteita käyttöoikeuden luovuttajan tiloihin sekä halutessaan yhdistää ja ohjata loppuasiakkaansa liikenteen omaan verkkoonsa tuomalla yhdyskaapelinsa käyttöoikeuden luovuttajan tiloihin. Edelleen vuokralle ottavan teleyrityksen on tarpeen päästä huoltamaan ja ylläpitämään em. laitteita.

Asetetut julkaisuvelvollisuudet ovat tarpeen tilaajayhteyksien vuokraamista koskevien sopimusneuvottelujen edistämiseksi ja ne helpottavat luovutusehtojen kohtuullisuuden ja syrjimättömyyden valvontaa. Verkko-operaattori hallitsee tilaajayhteyksiä ja ilman hinnoittelu- ja syrjimättömyysvelvoitetta sillä olisi mahdollisuus käyttää huomattavaa markkinavoimaansa hinnoitteleamalla verkkoonsa pääsy kilpailevalle teleyritykselle kohtuuttoman kalliiksi tai käyttämällä kilpailevia teleyrityksiä syrjiviä ehtoja.

Telemarkkinoilla pitkään toimineilla yrityksillä on sääntelyn purkamisesta huolimatta merkittävä kilpailuetu kiinteissä verkoissa televerkkopalveluiden tarjonnassa, sillä ne ovat rakentaneet verkkoonsa aikana, jolloin kilpailua ei ollut. Useiden rinnakkaisten verkkojen rakentaminen ei yleensä ole taloudellisesti järkevää, joten markkinoille tulevien yritysten on saatava käyttää perinteisten monopoliyritysten omistamaa televerkkoa kohtuullisin ehdoin. Näin ollen asetettujen velvollisuuksien tarkoituksena on edistää kilpailua pitkällä aikavälillä. Edellä mainituin perustein yhtiölle edellä asetettuja velvollisuuksia voidaan pitää oikeasuhtaisina yrityksen tekemiin investointeihin ja riskeihin nähden. Lain mukaan käyttöoikeuden hinnoittelun kustannussuuntautuneisuutta arvioitaessa otetaan huomioon myös pääomalle laskettava kohtuullinen tuotto.

Viestintämarkkinalain 87 §:n mukaan velvollisuus kustannuslaskentajärjestelmän käyttämiseen voidaan asettaa, jos se on tarpeen tukku- tai vähittäismarkkinoita koskevan hinnoittelun valvomiseksi. Siten kustannuslaskentaa koskeva velvoite täydentää kustannussuuntautuneen hinnoittelun velvoitetta. Koska

kustannussuuntautuneen hinnoittelun perustana ovat osoitettavissa olevat suoritekustannukset ja koska nimenomaan kustannuslaskennalla seurataan yrityksen kustannusten muodostumista ja niiden vaikutusta toiminnan kannattavuuteen, yritykselle asetettu hinnoitteluelvoite tarvitsee tässä tapauksessa toimiakseen myös kustannuslaskentaa koskevan veloitteen. Kustannuslaskennan on tuotettava niin tarkkaa ja luotettavaa tietoa, että hintojen kustannussuuntautuneisuus voidaan osoittaa ja että sitä voidaan arvioida. Teleyrityksen hinnoittelulla ja kustannuslaskennalla tulee siis olla selkeä yhteys toisiinsa.

Komissio on kritisoinut sitä, että teleyritykset saavat itse valita kustannuslaskentajärjestelmänsä. Viestintävirasto ei kuitenkaan voi määrätä yhtiötä käyttämään mitään tiettyä kustannuslaskentajärjestelmää, koska viestintämarkkinalain 87 §:n mukaan teleyritys saa itse valita käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän, eikä lakiin sisälly mitään Viestintäviraston toimivaltuutta tältä osin.

Viestintämarkkinalain 89 §:n mukaan eriyttämisvelvollisuus voidaan asettaa, jos se on tarpeen käyttöoikeuden vuokraamisen hinnoittelun valvomiseksi. Yhtiölle asetettu eriyttämisvelvollisuus on tarpeen sen kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksien ja niihin liittyvien tuotteiden hinnoittelun valvomiseksi. Eriyttämislaskelma on viestintämarkkinalain 89 §:n perustelujen mukaisesti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 §:ssä mainituin perustein julkinen asiakirja. Eriyttämislaskelmien julkisuus lisää toiminnan läpinäkyvyyttä ja hinnoitteluun kohdistuvaa yleistä valvontaa. Markkina-analysista käy ilmi, että yhtiöllä on merkittävää liiketoimintaa ja vaikutusta markkinoihin.

Viestintävirasto katsoo, että yhtiölle tässä päätöksessä asetettu eriyttämisvelvollisuus on yhtiön kokoon ja toiminnan laajuuteen nähden kohtuullinen, sillä eriyttämisvelvollisuuden ei voida katsoa aiheuttavan kohtuuttomia kustannuksia yhtiölle, eikä se sido kohtuuttomalla tavalla henkilötöyövoimaa yhtiössä. Lisäksi yhtiön on jo aikaisemman lainsäädännön nojalla tullut toteuttaa toimintojen eriyttäminen, joten sillä on valmiudet toteuttaa asetettu eriyttämisvelvoite ilman kohtuuttomia kustannuksia. Asetettu eriyttämisvelvollisuus on toimintokohtainen, eikä edellytä tuotekohtaista eriyttämistä.

Kaikki edellä asetetut velvollisuudet ovat tarpeen myös kilpailun edistämiseksi kiinteän verkon loppuasiakasmarkkinoilla. Viestintämarkkinalain mukaan Viestintäviraston tulee pyrkiä ratkaisemaan vähittäismarkkinoiden kilpailuongelmia ensisijaisesti asettamalla tukkumarkkinoille toimiville HMY-yrityksille veloitteita.

Edellä mainituin perustein Viestintävirasto katsoo, että yhtiölle edellä asetetut HMY-velvollisuudet ovat tarpeen kilpailun puutteesta johtuvien ongelmien lieventämiseen tilaajayhteyksien tukkumarkkinoilla ja että asetetut velvollisuudet eivät ole yhtiön kannalta kohtuuttomia niillä tavoiteltavaan kilpailun edistämispäämäärään nähden.

5 JULKINEN KUULEMINEN

5.1 Kansallinen kuuleminen

Viestintävirasto varasi 27.6.2003 teleyrityksille sekä teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille tilaisuuden esittää käsityksensä viraston päätösluonnoksista huomattavasta markkinavoimasta kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksiin pääsyn markkinoilla. Määräaika lausuntojen antamiselle päättyi 1.8.2003. Viestintävirasto varasi 30.10.2003 vielä teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille tilaisuuden esittää käsityksensä ensimmäisen kuulemiskierroksen jälkeen muutetuista päätösluonnoksista 12.11.2003 mennessä. Viestintävirasto sai 20 lausuntoa, jotka koskivat tätä päätösluonnosta tai tilaajayhteyksiä koskevia päätösluonnoksia yleisesti. Auria-konserni ei antanut asiasta lausuntoa.

Sekä Elisa Oyj että Sonera Oyj pitävät lausunnoissaan ristiriitaisena sitä, että hyödykemarkkinoiden määrittely ei sisällä laitetoja, vaikka HVM-yrityksille on asetettu niitä koskevia velvollisuuksia. Lisäksi Elisan mielestä 2 Mbit/s -tilaajayhteydet tulee rajata relevanttien markkinoiden ulkopuolelle. Sonera Oyj puolestaan pitää televerkkoa korvaavien tuotteiden kuten sähköverkon ja langattomien liityntäverkkojen sekä potentiaalisen kilpailun arviointia puutteellisena. Sekä Song Networks Oy että Saunalahti Group Oyj sen sijaan toteavat lausunnoissaan yhtyvän Viestintäviraston markkinamäärittelyyn.

Kilpailuvirasto toteaa lausunnossaan olevansa pääosin samaa mieltä markkinamäärittelystä, -analyysistä sekä HVM-yrityksille asetettavista velvoitteista. Kilpailuvirasto toteaa lisäksi, että kilpailunrajoituslaki saattaa asettaa kustannussuuntauneisuusvelvoitteita pienillekin teleyrityksille, vaikka Viestintävirasto ei näitä velvoitteita asettaisi.

Viestintävirasto on hyödykemarkkinoiden määrittelyssä pitänyt lähtökohtanaan komission suositusta relevanteista markkinoista ja maantieteellisten markkinoiden määrittelyssä paikallisten teleyritysten perinteisiä toimialueita. Viestintävirasto katsoo, että laitetojen vuokrausvelvollisuus liittyy olennaisena osana toimivaan tilaajayhteyksien vuokraustoimintaan ja täydentää siten tilaajayhteyksien vuokrausvelvollisuutta. Myös komissio on suosituksessaan viitannut mahdollisuuteen asettaa teknisesti erillisillä osa-alueilla velvoitteita osana kokonaisvelvoitetta mainiten esimerkkinä laitetojen yhteiskäytön osana tilaajayhteyden eriytettyä tarjontaa. Viestintävirasto on tarkentanut markkinamäärittelyään laitetojen osalta.

Useat yritykset ovat lausunnoissaan arvostelleet eriyttämivelvollisuuden asettamista liikevaihdoltaan alle 20 miljoonan euron yrityksille. Eryteisesti Finnet-liitto katsoo, ettei eriyttämivelvollisuuden asettaminen ole välttämätöntä eikä tarpeellista kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksien ja niihin liittyvien tuotteiden hinnoittelun valvomiseksi. Haja-asutusalueilla toimiville liikevaihdoltaan alle 20 miljoonan euron teleyrityksille asetettu eriyttämivelvoite merkitsisi Finnet-liiton mukaan kustannusten merkittävää lisääntymistä ilman viranomaisvalvonnalle tai kilpailun edellytyksille koituvaa vastaavaa hyötyä.

Elisa Oyj toteaa lausunnossaan, että jokaiselle HVM-yritykselle tulee asettaa tilaajayhteyksien kustannussuuntaunut hinnoitteluelvoite. Elisan mukaan Finnet-yhtiöiden osalta on huomioitava yhtiöiden vertikaalinen integroituneisuus ja se, että kuuluminen valtakunnalliseen Finnet-ryhmittymään lisää yksittäisen Finnet-yhtiön markkinavoimaa.

Eriyttämismarkkinoiden osalta Elisa katsoo, ettei Viestintävirastolla ole lakiin perustuvaa oikeutta tai toimivaltaa edellyttää, että eriyttävästä toiminnasta laaditaan kirjanpitoarvoisena tase ja että poistot tulee ilmoittaa laskelmassa kirjanpitoarvoisina suunnitelman mukaisina poistoina. Song Networks Oy puolestaan katsoo, ettei suppeilla käyttöoikeuden ja laitetalan luovutusta sekä hinnoittelua koskevilla velvoitteilla ole vaikutusta kilpailun edistämiseen ja että tilaajayhteismarkkinoille tulisi asettaa hintakatto-tyypisiä velvoitteita. Sekä Song Networks Oy että Saunalahti Group Oyj edellyttävät lausunnoissaan velvoitteiden tarkempaa yksilöintiä erityisesti laittilojen osalta.

Viestintävirasto on saatujen lausuntojen perusteella täsmentänyt eriyttämismarkkinoiden sisältöä ja tarkastellut sen tarkoituksenmukaisuutta kaikkien yhtiöiden osalta. Viestintävirasto katsoo edelleen, että Auria Networks Oy:lle tässä päätöksessä asetettu eriyttämismarkkinoiden on yhtiön kokoon ja toiminnan laajuuteen nähden kohtuullinen. Asetetulla eriyttämismarkkinoiden on täsmennetty eriyttämismarkkinoiden selvitetävät tiedot ja menettelyn pääpiirteet. Viestintävirastolla on sovellettavan lainkohdan nojalla paitsi toimivalta myös velvollisuus yksilöidä päätöksessään nämä seikat.

5.2 Kansainvälinen kuuleminen

Viestintävirasto antoi 21.11.2003 komissiolle tiedoksi Viestintäviraston päätösluonnokset huomattavasta markkinavoimasta kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksiin pääsyn markkinoilla. Komissio pyysi 25.11.2003 ja 28.11.2003 Viestintävirastoa toimittamaan lisätietoja ja selvennyksiä ilmoitettujen toimenpiteiden täyden arvioinnin mahdollistamiseksi. Viestintävirasto toimitti pyydetyt selvitykset 28.11.2003 ja 3.12.2003. Komissio antoi direktiivin 2002/21/EY 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun lausuntonsa 17.12.2003.

Komissio totesi launnonaan, että samalla tavalla määritellyillä ja kilpailuongelmiltaan samanlaisilla markkinoilla erilaisten velvollisuuksien asettaminen eri yrityksille tulisi olla riittävästi perusteltua. Edelleen komissio suosittelee, että Viestintävirasto seuraisi markkinaolosuhteiden kehitystä ja sitä, miten asetetut velvollisuudet vaikuttavat tilaajayhteyksien ja rinnakkaiskäytön hintoihin Suomessa suhteessa muihin jäsenvaltioihin.

Komissio esitti launnonaan vielä huolestuneisuutensa siitä, että teleyritykset, joille on asetettu kustannuslaskentajärjestelmävelvoite, saavat viestintämarkkinalain mukaan valita itse kustannuslaskentajärjestelmänsä. Viestintävirasto ei kuitenkaan voi määrätä yhtiötä käyttämään mitään tiettyä kustannuslaskentajärjestelmää, koska viestintämarkkinalain 87 §:n mukaan teleyritys saa itse valita käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän, eikä lakiin sisälly mitään Viestintäviraston toimivaltuutta tältä osin.

Viestintävirasto seuraa tilaajayhteismarkkinoiden kehitystä jatkossakin ja erityisesti sitä, miten asetetut velvollisuudet vaikuttavat tilaajayhteystuotteiden hintoihin suhteessa muiden jäsenvaltioiden hintoihin. Lisäksi Viestintävirasto seuraa pienten teleyritysten tilaajayhteyshintojen kehitystä suhteessa tiukemmin säänneltyjen

yrittäjien hintakehitykseen ja asettaa tarvittaessa hinnoittelua koskevia lisävelvoitteita.

Muiden jäsenvaltioiden kansalliset sääntelyviranomaiset eivät ole antaneet lausuntoja Viestintäviraston päätösluonnoksista huomattavasta markkinavoimasta kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksiin pääsyn markkinoilla.

6 LAINKOHDAT, JOIHIN PÄÄTÖS PERUSTUU

Viestintämarkkinalaki (393/2003) 17 § 1 mom., 18 § 1 mom., 24 § 1 ja 3 mom., 33 §, 37 §, 84 §, 87 §, 89 § ja 127 § 3 mom.

7 PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLOAIKA

Päätös on voimassa 1.3.2004 alkaen toistaiseksi, jollei Viestintävirasto muuta päätöstä viestintämarkkinalain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa seikoissa tai markkinoiden kilpailutilanteessa tapahtuneiden merkityksellisten muutosten takia. Tätä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomaisen toisin määrää.

8 MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuten hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Lain 6 §:n mukaan päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Lisätietoja tästä päätöksestä antavat talousvalvontapäällikkö Johanna Juusela, p. (09) 6966 878 ja ylitarkastaja Liisa Leinonen, p. (09) 6966 732.

Ylijohtaja

Rauni Hagman

Johtaja

Jorma Koivunmaa

LIITTEET:

1. Toimitusehtojen vähimmäissisältö
2. Valitusosoitus

LIITE 1

VÄHIMMÄISLUETTELO TILAAJAYHTEYKSIEN² JA NIIDEN VÄLITYSKAPASITEETIN TARJOAMISTA KOSKEVIEN TOIMITUSEHTOJEN SISÄLTÄMISTÄ TIEDOISTA**A. Tilaaajayhteysien, niiden osien ja niiden rinnakkaiskäytön välityskyvyn tarjoamisen ehdot**

1. Verkon kohdat, joiden käyttöoikeutta tarjotaan erityisesti seuraavien seikkojen osalta:
 - a) tilaaajayhteysien ja niiden osien käyttöoikeus
 - b) tilaaajayhteysien rinnakkaiskäytössä muuhun kuin puheensiirtoon käytettävien tilaaajayhteysien taajuuskaistojen käyttöoikeus
2. Tiedot fyysisten liityntäpaikkojen sijainnista³ ja oikeudesta käyttää tilaaajayhteysien johtoja verkon eri kohdissa.
3. Tilaaajayhteysien ja niiden osien käyttöoikeuksia ja niiden käyttöä koskevat tekniset edellytykset.
4. Tilaus- ja toimitusmenettelyt, käyttörajoitukset.

B. Rinnakkain sijoittaminen

1. Tiedot tiloista, joihin rinnakkaiskäytössä tarvittavia laitteita voidaan sijoittaa³
2. Rinnakkain sijoittamisen vaihtoehdot 1 kohdassa tarkoitetuissa tiloissa (mukaan luettuna fyysinen rinnakkain sijoittaminen ja tarvittaessa rinnakkainen etäsijoittaminen ja virtuaalinen rinnakkain sijoittaminen)
3. Laitteistovaatimukset: rinnakkain sijoitettaville laitteille mahdollisesti asetettavat rajoitukset
4. Turvallisuusnäkökohdat: teleyrityksen tiloissaan toteuttamat turvatoimet
5. Kilpailevien teleyritysten henkilöstön käyttöoikeuksia koskevat ehdot
6. Turvallisuusstandardit
7. Säännöt tilan jakamisesta tapauksissa, joissa tilaa rinnakkain sijoittamiseen on rajoitetusti
8. Ehdot, joilla käyttöoikeuden saaneet voivat tarkastaa fyysiseen rinnakkain sijoittamiseen tarkoitettut tilat tai sellaiset tilat, joihin rinnakkain sijoittamista ei ole myönnetty kapasiteetin puutteen vuoksi

C. Tietojärjestelmät

Ennakkotilauksia, palvelun toimittamista, tilauksia, ylläpitoa, korjauspyyntöjä ja laskutusta koskevien teleyrityksen käytännön tukijärjestelmien, tietojärjestelmien tai tietokantojen käyttöehdot

D. Toimitusehdot

1. Palvelun tai toiminnon tarjontapyyntöön vastaamiseen kuluva enimmäisaika; palveluntasositoumukset, vikatilanteiden korjausaika, menettelyt normaalin palvelutason palauttamiseksi ja palveluparametrit
2. Yleiset sopimusehdot mukaan lukien tarvittaessa säännöt korvausmenettelystä tapauksissa, joissa määräaikaa ei pystytä noudattamaan
3. Kunkin edellä luetellun ominaisuuden, toiminnon ja palvelun hinnat tai hinnoitteluperusteet

² Tilaaajayhteydellä tarkoitetaan sellaista tilaaajayhteyttä, josta ainakin osa on toteutettu metallijohtimella.

³ Yleisen turvallisuuden vuoksi näiden tietojen käyttöoikeus voidaan rajata koskemaan vain asianomaisia osapuolia.